IX. évfolyam. Arad, 1894. Augusztus 24. Péntek. 195-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG: az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint. Kéziratokat nem adunk vissza.
Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Holyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt. 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)
Telefon-szám: 151.

A beteg Európa.

Arad, augusztus 23.

(L. A.) A változás és anyagcsere törvényeinek alá van vetve minden, mi e földön él és mozog, a levegő, melyet tüdőnkbe szivunk, a föld, melyen tapodunk és melyben megnyugoszunk; az állati organismus ép ugy, mint a növényi szerv. Az élet és halál bizonyos természeti törvények szerint alkot és rombol; ujjá szül és elsöpör; mert állandó semmi sincs a nap alatt.

Ha sok az ember e forgó világon, egy láthatlan kéz megtizedeli a föld népeit.

Ezelőtt véres háboruk és az ezek nyomán járó döghalál ritkitotta meg az egymásra törő nemzetek sürü erdejét; ma a czivilizáczió áldásthozó századában, a lassan terjedő, lappangó bajok; a satnyuló idegszálakból és a poshadt vérből fakadó különféle nyavalyák pusztitják a népek ezreit.

Közép-Európa évek óta örök rettegésben van. A barbár Kelet ép ugy, mint a müvelt Nyugot állandó melegágya lett tifusznak, kolerának s a gyermekek rémének a difteritisznek.

Bölcs és tudós férfiak, buvárkodó lángelmék hasztalan keresik a gyógyirt, hiába fedezik fel a baczilusölő szereket; a természet törvénye folyton érvényesül: a tultömött földről dézsmát követel az enyészet ura, a csontkezü Halál.

1891. őszén tartották meg Londonban a VII-ik nemzetközi közegészségi és néprajzi kongresszust. E kongresszus védnöke *Viktória* angol királynő volt, mely alkalommal elhatározták, hogy a legközelebb 1894. évben sorra kerülő kongresszust — a magyar főváros meghivása folytán — Budapesten fogják megtartani és jóllehet Chicago nagy erőfeszitéseket tett, hogy a kongresszus 1893-ban a kiállitás tartamára ott jöjjön össze, mégis egyhangulag Budapest meghivását fogadták el.

Az egyesitett közegészségügyi és demografiai kongresszus vezetése egy állandó nemzetközi bizottság kezében van, melynek elnöksége Párisban székel. Az egyes ülésszakok közt ez a bizottság a kongresszus képviselete, mely azonban beszünteti müködését, ha a kongresszus szervező bizottsága megalakult.

Budapesten is csakhamar megalakult a VIII-ik *nemzetközi közegészségi és demografiai kongresszus* szervező bizottsága.

Két év óta folyik a készülődés, hogy a müvelt világ kitünő tudósait méltó módon fogadják; de mi nem annyira a külső pompára, az elmondott pohárköszöntőkre, mint inkább arra vagyunk kiváncsiak, hogy a huszonhét szakosztály az öt napon át tartandó ülésen milyen értékü és minőségü tudományos anyagot fog letárgyalni.

Eddig körülbelül nyolczszázra rug a bejelentett előadások száma s ezek közt nagyfontosságu a *difteria* kérdésének az egyes nemzeti bizottságok által teendő előterjesztések alapjáni együttes tárgyalása.

Szőnyegre kerül ez alkalommal a bolyongó *kolera*-kérdés is, mely bár vehemens erővel eddig fel nem lépett, de állandóan hol itt, hol ott kisért.

Erélyes és radikális eszközre lenne szükség, hogy amennyire lehet, leszállitsuk a halálozási arányokat és rózsaszinübbé tegyük a statisztika gyászkeretes lapjait.

BELFÖLD.

A szentistvánnapi egyházi beszéd.

Tudvalevőleg a herczegprimás egyik titkára, dr. Walter Gyula mondott Szent-István napján beszédet a budavári Mátyás-templom nagy közönségének, akik között több miniszter is volt, élükön Wekerle Sándor miniszterelnökkel. A beszédnek, habár alig észleltető formában, némi politikai háttere is volt, a mennyiben a bölcs és igazságos uralkodásról, a vallásosságnak a szabadsággal való összeegyeztetéséről is szólt, továbbá arról, mily károkat okozhat egy rossz törvény, mennyire koczkázata a jelennek a multak emlékeivel való szakitás. — Végül azt hangoztatta, hogy a katholikus egyház tanainak befolyása alatt alakultak át őseink politikai intézményei és nemesedtek érzelmei, vész- és viharduita napokban az egyház volt hazánk egyik legerősebb támasza. Ezt a magyar nép, ugy hiszi, feledni sohasem fogja, hanem vallásában, erkölcseiben és erényeiben kegyelettel fog függni mindenkor ősei emlékein. — A szent beszédnek azonban — mint a „Pesti Hirlap" véli — nem volt olyan politikai éle, mint némely lapok ellenzéki érdekből és ijesztés gyanánt feltüntették. — Imént megjelent

Az „Aradi Közlöny" tárczája.

Az utolsó Haros.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

[14] Irta: Kosztka Mihály.

(Vége.)

XI.

Hat hónappal lett gazdagabb az enyészet. Hat hónap nagyon hosszu. Hat hónap begyógyitja a kardsebeket, begyógyitja a szivsebeket is és elfeledteti a világgal még azt is, hogy létezett valaha egy báró, kit történetesen Haros Tódornak hivtak.

Hat hónap még arra is elég, hogy öreg herczegek fiuk szerelem gyermekét adoptálják és a hatodik hónapnak ma van utolsó napja.

A Rékássy palota ujra fényesen ki van világitva. Fogat-fogat után robog a gótives kapu elé és a portás nem győz eléggé hajlongani.

Nehéz kocsi gördül most a kapu elé; elöször Sztáray-Reinbold Pál herczeg ugrik ki és gyermeki figyelmességgel emeli ki — most már atyját — Reinbold János herczeget.

Szálas alak az öreg, hosszu ősz szakállal, sápadt, beesett orczákkal és fiatalos fényü szemekkel.

Fenn a bájos menyasszony fogadja őket: Rékássy Margit.

Mikor a szép Margit az öreg herczegnek kezet csókolt olyan meghatottság vett erőt rajta, hogy szemeibe könnyek tólultak s kibugyanva egy-egy cseppnedves barázdát szántott a sápadt arczon.

A vendégek sürün érkeztek és kedélyes gruppokba verődve élénken társalogtak. A nagy szalon hátterében ül a boldog apa, az öreg Rékássy Ferencz. Megviselte nagyon betegsége, hanem azért boldog.

Sztáray Margittal egy nagy pálmalevél védelme alatt cseveg.

— Ki hitte volna Margit, hogy mi valaha egymásé leszünk?

Margit nem tud válaszolni, csak megszoritja vőlegénye kezét. Sztáray pedig folytatja.

— És ha meggondolom, hogy ezt az üdvösséget egyszer már kieresztettem kezeim közül. Oh Margitom, annyira megszenvedtem én azt, hogy méltán megérdemlem e boldogságot.

Elhallgatott. Karja önkénytelenül Margit derekára csuszott és a leány is odasimulva a daliás férfi keblére, fejét annak vállán pihentette meg.

— Mennyire szeretlek te szép menyasszonyom, suttogá Sztáray önfeledt boldogsággal. Margit felnézett reá, aztán halkan válaszolt, mégjobban hozzá simulva:

— En is . . .

Hirtelen ugy érezték, most tenniök kell valamit. Es ajkaik, egymást keresve, összeforrottak. Mennyi érzelem egy csókban. S a leány nem is birja jobban kedvesét megjutalmazni, mintha ajkát csókra nyujtja. Szerelem, szenvedély, odaadás, hüség, ragaszkodás minden, minden benn van a csókban. Kint, szenvedést, gyalázást, sérelmet tud a leány csókjával kiengesztelni . . .

A hosszu üdvösséges csók után ijedve bontakozott ki Margit az ölelő karokból s nedves szemekkel sietett kifelé a pálma levelek alól.

Sztáray megittasulva rogyott le a kis pamlagra, mely a rőgtönzött kis lugasban volt . . .

Ejfél után aztán tánczba fogott a vendégsereg. Az első turt Margittal Sztáray tánczolta. Az öreg Rékássy Ferencz csillogó szemekkel nézte őket, majd lassan, mintha köd kezdett volna szeme előtt támadni, homályossá lett előtte minden, mig nem egy könnycsepp szivárgott ki szeme sarkán, s maga elé meredve, halkan mormolta:

— Edes kis Ilmám . . . mért nem lehetsz te is most itt . . .

A tánczoló párok pedig csak kavarogtak előtte, a zene csak szólt tovább . . .

Mikor az első hajnali napsugár besurrant a szalonba, már csak a fiatalság polkázott, az öreg urak a játszószobában töltötték az időt.

A polka után egy pezsgő rohampolka következett, melynek a végakkordjaiba belezugott az elörobogó fogatok döbörgése. Az eljegyzésnek vége volt.

Sztáray kezet csókolt menyasszonyának, aztán az ajkát is megcsókolta, karonfogta az öreg herczeget, elbucsuztak a vén vasgyáros-

teljes szövegét legalább beavatott körökben tisztán elméletinek tartják, melynél kevesebbet ott mondani nem lehetett (?) s ehhez képest b é k é s e n fogják föl, a mely fölfogást nagyban táplálja V a s z a r y herczegprimásnak W e k e r l e miniszterelnöknél imént tett nyilvános látogatása.

—

Lemondó főispán.

T a l l i á n főispán 15-én elküldte a csongrádi főispáni állásáról lemondását a belügyminiszterhez. Hir szerint lemond a békési főispánságról is.

Pártunk és a szélsőbal.

— Irta egy szabadelvüpárti országos képviselő. —

A legálnokabb tendentia nyilvánul abban a ráfogásban, mintha a szélsőbal (nevezzük igy a közjogi ellenzék minden árnyalatát) nem tudom miféle szövetségben lenne a kormánypárttal. E ráfogás, melyet a nemzeti párt hivei és organumai nagy kedvteléssel és a szélballal szemben bizonyos gunyolódással szeretnek terjeszteni, azóta vette eredetét, mióta a kormány egyházpolitikáját megszavazta a szélsőbal is. És hogy Felső-Eőrött az ottani szélsőbaliak egy része F e s t e t i t s Andor grófra, a miniszterre szavazott és nem a függetlenségi G y ő r y Elekre, ismét megindultak a gyanusitások és ráfogások.

Mindezen jelenségekkel szemben jó lesz már egyszer s mindenkorra leszámolnunk. S hogy röviden érintsem a felső-eőri választás utóhangjait is, nem tagadom, hogy a menynyire örültem különösen Festetits Andor gróf ujból való megválasztásának, épen ugy sajnáltam Győry Elek bukását, mert Győry Eleket szivesen látnám ismét a magyar parlamentben. Jellem, tehetség és parlamenti mult. S higyje el nekem Győry Elek, hogy e sorok irója, ki tetőtől talpig hü kormánypárti, ha pártomnak már megvan a parlamentben a biztos majoritása és vele szemben nem a kormány egy tagját léptetnék fel: — egy cseppet sem haboznék a Győry Elek pártjára állani, diadaláért korteskedni és győzelmét minden megengedett tisztességes eszközzel elősegiteni. Mert a Győry Elekek a magyar parlamentben a mily ritkák, ép ugy megbecsülendők.

És én e szavazatommal távolról sem követnék el pártárulást vagy elvtagadást. Megmaradnék továbbra is hü kormánypártinak és ellene szavaznék bent a Házban mindannyiszor az általam is megválasztani segitett Győry Eleknek, valahányszor a kiegyezés és a szabadelvüpárt programmja ellen tenne inditványt.

Hát épen ekként nem árulták el pártjukat ott Felső-Eőrön az ottani szélsőbalok, mikor a kerület régi képviselőjére, Festetits Andor grófra szavaztak. S a ki ismeri az ottani viszonyokat és tudja, hogy Festetits Andor gróf ellenzéke n e m a kiegyezés ellen, és a függetlenségi eszmék mellett tüzte ki a lobogót, hanem egyszerüen azért, hogy megmutassák a világnak, hogy az e g y h á z p o l i t i k á t i n a u g u r á l ó k o r m á n y n a k e g y i k t a g j a, a kit pedig mint egyszerü pártembert két évvel ezelőtt megválasztottak, ugyanazon férfiu a kötelező polgáriházasság megszavazása után és m i a t t s a j á t r é g i k e r ü l e t é b e n m e g b u k o t t.

Ki meri állitani, hogy e bukásban a felső-eőri Győry-párt legnagyobb része a szélsőbal elveinek diadalát üdvözölte volna és nem-e az — e g y h á z p o l i t i k á n a k bukását? És igy értelmezte volna ezt az egész politikai társadalom.

Nem volt Felső-Eőrött sem és nincs sehol sem semmiféle paktum a mi pártunk és a szélsőbal közt. Ilyen paktumokat csak A p p o n y i és U g r o n szokott és szeretne még ma is csinálni, hogy gyenge serege mellé odaállitsa a szélsőbali voksokat és tapsokat. A mi pártunk soha egy hajszálnyira sem hizelgett, kedveskedett a szélsőbalnak. Nem csinált vele szemben soha kétszinü politikát. Nem értelmezgette, nem magyarázgatta a s z é l s ő b a l i t a p s o k k e d v é é r t a kiegyezés alaptörvényeit; nem találta ki a kiegyezés tágitási elméletét, nem tüzte régi zászlajára a „nemzeti" vivmányocskák szintelen czafrangjait, nem édesgette a szélsőbalt a katonai magyar akadémia lyukas mogyorójával és a csendőrség háromszinü kardbojtjával. De — a mit Apponyi soha sem mert tenni, — a mi pártunk h e l y e s e l t e a k ő s z e g i k i r á l y i i n t e l m e t, mely bizony — mi tagadás — korántsem volt elméleti szójáték.

Szóval nagy a válaszfal fő alapelveinkben köztünk és a szélsőbal közt. De s z a b a d e l v ü s é g b e n és a szabadelvü eszmék csorbitatlan diadalra jutásában lehet, hogy nem nézzük az uniformist, hogy ki melyikünk — melyik regimenthez tartozik? A szabadelvüség diadalra jutásáért szivesen harczolunk együtt és egymás mellett a z o k e l l e n, kik bár — állitólag — egy közjogi alapon vannak velünk, de ezt örökös gravemenjeikkel, félszeg felfogásaikkal, erőltetett magyarázataikkal folyton compromittálják és a kik — n e m l i b e r a l i s o k.

Ezért eshetik meg könnyen, hogy én; a kormánypárti, Győry Elekre fogok szavazni; és a szélsőbal sok helyen a kormánypártit fogja támogatni.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 766.3 milliméter, délután 2 órakor 766.6 milliméter. **Hőmérsék:** reggel 7 órakor C° + 16.0. délután 2 órakor C° + 27.0. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor DK. 4. délután 2 órakor N. 5. **Felhőzet:** reggel derült, délután derült. **Csapadék az utóbbi 24 órában:** 0 milliméter.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 24. —

Száraz. — Hőemelkedés.

Aradtól Predeálig.

— T e r v s z e r ü s é g a m e n e t r e n d b e n. —

A „Pesti Napló" tegnapi számában hosszu és tanulságos czikket hoz arról, miként lehetne a vasutakon oly menetrendet alkotni, a mely szerint a vonatok a l e g c é l s z e r ü b b e n s a viszonyokhoz képest a lehető l e g g y o r s a b b a n közlekedjenek.

A czikknek egy része a b u d a p e s t-a r a d (illetve kolozsvár) - p r e d e á l i vonallal is foglalkozik, valamint az a r a d i k e r e s k e d e l m i é s i p a r k a m a r a ismeretes kérelmével, melyet a miniszteriumhoz ugyanezen ügyben intézett. Érdekesnek tartjuk mindezekért a mondott czikknek reánk vonatkozó részét az alábbiakban közzétenni.

*

Ezen a T ö v i s i g kettős varienssel biró vonalon direkt forgalmi szempontból az a nevezetes aktus történt, melyet a menetrendben „román expressz-vonat" név alatt látunk szerepelni. E vonat genezisét már ismertettük (az 1891. nyarán közlekedett gyorsvonat II. kocsiosztályának egyszerü elvevése), azonkivül megmondottuk, hogy e vonat igen sok rekriminácziót fog eredményezni. És ime, a kétségkivül illetékes a r a d i k e r e s k e d e l m i é s i p a r k a m a r a is kifejezést adott panaszának. Azonkivül bizonyos, hogy e vonat e menetrendszerben éppen nem fizetődött ki, mert nemcsak hogy keveset használták — amit mi ugy a bel-, mint a külföldi forgalomra nézve előre megmondottunk — hanem még arra is kényszeritette az államvasutakat, hogy az 503. és 504. számu gyorsvonatok alakjában a brassó predeáli vonalon negyed-

---

tól és hazahajtattak. A kocsiban megszólal az öreg herczeg:

— Nevet adtam én, büszkeséget adsz te, anyagot ad ő, kedves fiam ebből a házasságból uj nibelungi hősök fognak származni.

És most: finita la comedia. A mese utolsó részét elhagyom. A szindarab csak addig érdekes, mig meg nem tudjuk „ki" „melyik"-é lesz, a házasság már nagyon közönséges valami.

Mikor a lombhullató ősz megérkezett, Sztárayék, az egynapos házasok siettek elrejteni boldogságukat a világ elől, s utaztak Balaton-Füredre.

A kupé bársonyán szorosan simultak egymáshoz, s az egymás édes közelségétől való kéjes remegésben, összehuzott szempillákkal néztek ki az őszi ezüst pókhálókkal beszőtt rétre.

Ritkán szóltak, azt is minden apropos nélkül.

— Majd ha vissza jövünk Füredről — mondá Margit maga elé meresztett tekintettel — viszünk koszorut Tódornak . . .

Még közelebb simultak egymáshoz és nézték, mintegy közös akarattal, az ezüst fonalak csillogását, majd valami pajkos, sejtelmes gondolattal szemükben egymásra mosolyogtak, melytől édesen borzongtak össze.

Sztáray egy hirtelen mozdulattal körülölelte az édes asszonyt és sokáig csókolta az ajkát, aztán nézték tovább az ezüst szálak csillogását . . .

Paula.

— Eckstein novellája. —

Az „A r a d i K ö z l ö n y" számára forditotta:

[1] Sandro.

A köves uton, mely kertek és szétszórt sziklacsoportok közt Capri szigetét rézsut átszeli, könnyü tourista öltözetben egy ifju német haladt, ki az előző nap érkezve, azóta fáradhatatlanul azon iparkodott, hogy ezt a zegzugos csoda-országot keresztül-kasul barangolhassa. A délelöttöt kirándulásra használta fel Tiberius császár palotájának romjaihoz; ebéd után rögtön Anacaprira hatolt fel s most, hogy a nap már észrevehetőleg a hatalmas hegygerincz peremehez közelgett, a kis Marina felé tartott, mely a sziget déli oldalán nagyszerü magányosságban tekint a sik tengerre.

Az ifju nem volt éppen delinek mondható. Halvány, közepes termetü, kit egy ábrándos, csaknem nőiesen buskomor vonás, mely arczában feküdt, még gyöngédebb s érdekesebb szinben tüntetett fel, mint volt valóban. Nyárias öltözékének különös szabása s hanyag tartása pedig még csak fokozták ezt a benyomást. Csak szürke, örökké nyugtalan szemeinek merész, szellemes nézése sejtethette, hogy a látszat mint oly gyakran, itt sem felel meg a valóságnak.

Norbert — ez volt az ifju neve — tényleg azon félig irigylésre, félig sajnálatra méltó természetekhez tartozott, kiket környezetük többnyire félreismer, mert ők, teljesen áthatva a „szép" és „nagyszerü" eszméitől, mely lelköket mozgatja, nem találnak időt és alkalmat, hogy magukat a szó közönséges értelmében szeretetreméltókká tegyék s testi és lelki előnyeiket a társadalmi érintkezésben érvényre juttassák. Norbert müvészileg értette egy jóakaróját, kit meg kellett volna nyernie, makacs hallgatásával vagy feltünő szórakozottságával megbántani; tökéletes müvész volt abban, mint öltözködjék a legkedvezőtlenebbül; tudományát vagy képességeit fitogtatni oly távol állt töle, hogy még azon jogos alkalmakat is, hogy magát a valódi világitásba helyezze, majdnem szántszándékkal mellőzte. Emellett különösen idegenek és hölgyekkel szemben sajátságos bátortalanságot mutatott s még soha meg nem történt, hogy valamelyik lakó vagy uti társához kollegiális indulattal önként közeledett volna. Mindez éppen csak kifolyása volt bizonyos lelki kényelmének és önelégedettségének. Ha őt — mi minden esetre ritkán fordult elő — egy uj ismeretség, mely véletlenül akadt utjába, valóban érdekelte, ugy a sors eme kedvezéseért roppant hálás volt s örömének csaknem gyermekies módon adott kifejezést. Természetesen azonban ez legkevésbé sem akadályozta, hogy aztán másnap ugyanazon személylyel pillanatnyi hangulatának megfelelőleg igazán sértő közönnyel ne bánjék. Testestől-lelkestől müvész természet volt ő, felruházva e faj minden jó és rossz tulajdonával; csakhogy a jó tulajdonok hatályosságukkal tulsulyban valának benne egyesitve.

órányi időközben két gyorsforgalmu vonatot közlekedtessen.

Igy tehát nem marad más hátra, mint a II. kocsiosztályt visszacsatolni. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezt csak a budapest-aradi futamra vonatkozólag kérte, de mi méltányosnak tartjuk, hogy a további marosvölgyi vonalnak, Dévának, Piskinek, Szászvárosnak, Gyulafehérvárnak is előmozdittassék a fővárosal való összeköttetése. A predeál-határszéli vonalon pedig felesleges a kettős gyorsvonat, ami pedig elkerülhetetlen akkor, ha Brassóig csak I. osztály közlekedik.

De ha e vonat, illetve gyorsvonat névvel ellátott helyettese télen át is megtartatik, teljesen felesleges, hogy Budapest környékén helyi forgalmakat lebonyolitson, midőn ugyanazon időben más gyorsvonat is közlekedik: a kolozsvári. Igy tehát a következő szabály volna behozandó:

A Budapestről bezárólag Szajolig terjedő vonal állomásainak egymásközti forgalmában való II. osztályu gyorsvonati jegyek e vonatnál nem adatnak ki.

Rákos állomás és esetleg Nagy-Káta is e vonatnál feltételessé volna teendő, ami gyorsitás lehetőségével jár. Hogy pedig a Dévára, Piskire Gyulafehérvárra stb. utazóknak kényelmes időbeli beosztás is rendelkezésükre álljon, a Budapestről való indulás (sokkal a csatlakozások miatt ugyan nem lehet) 1 óra 50 perczre volna helyezendő, ami a fentebb jelzett gyorsitásokkal párosulva, mégis valamennyire nagyobb kényelmet nyujtana.

Ilyképp érne el a gyorsvonat Tövisre, itt leadná a Kolozsvárnak menő közvetetlen kocsit — amelyet azonban teljesen felesleges Budapestről közlekedtetni, elég Aradról — felvenne pedig egy Kolozsvár-Predeál közt közlekedésbe helyezendő direkt kocsit, (amely Kolozsvárról az 506. számu személyvonattal nyolcz óra kilencz perczkor este indulna.) Egyuttal azonban minden felesleges II. osztályu kocsit is leadna, miután a tövis-brassói éjjeli futam alatt ujabb utasokat csak az I. osztályra kellene felvenni és leszállítani. Ez formailag ugy volna behozható, hogy kimondjuk:

A Tövistől bezárólag Brassóig terjedő vonal állomásainak egymás közt való forgalmában, valamint a Tövistől kizárólag Brassóig terjedő vonal állomásaira, vagy azokról II. osztályu jegyek e gyorsvonatoknál nem adatnak ki.

„Kizárólag Brassó" azért, mert helyesnek tartjuk lehetővé tenni, hogy a Budapestről, Aradról, Déváról stb. Brassóra és viszont utazók a II. osztályt is igénybe vehessék.

Predeáltól a határszélig a gyorsvonat a román folytatásnak megfelelőleg III. osztályt is vinne. A hálókocsi végre csak Aradtól illetve Aradig lenne beiktatandó.

Igy lenne tehát véleményünk szerint a mostani román expressz átalakitandó. A II. osztály szükséges, mert ha Romániával való személyforgalmunk e vonalon megbir egy második gyorsvonatot, nincs ok rá, hogy e forgalmi szükség kifejlődését a II. osztály elvonásával megnyirbáljuk.

HIREK.

Augusztus 24. Péntek. Róm. kath. naptár: Bertalan. — Protestáns naptár: Bertalan. — Görög-keleti naptár (augusztus 12.): Aniczét. — A nap kél 4 óra 55 perczkor, nyugszik 6 óra 36 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemenet dijtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgár iskola, földszint.

A vértanuszobor rácsozata.

Aradon a szabadság téren az aradi 13 vértanu emlékére emelt szobor körül kovácsolt vasból készitendő kerités tervének és költségvetésének elkészitésére ezennel pályázat nyittatik.

A feltételek a következők:

1. A vaskeritésnek czélja, hogy a szoborhoz gyermekek és állatok, valamint avatatlan egyének könnyen hozzá ne férjenek; minél fogva a keritésnek a csinos kivitel mellett megfelelő erősségünek kell lennie, s igy oly diszitmények, a melyek könnyen törhetők, mellőzendők.

A kerités magassága 80 czmt. a melynek zápjai s diszitő czirádái lehetőleg ritkán ugy illesztendők össze, hogy azok álta! a szobor talapzata el ne takartassék.

A kerités 25 cztm. magas s 25 cztm. széles szürke sléziai csiszolt márványból készülendő talpköre helyeztetik, a mely talpköből 5 czmt. a burkolat alá fogván esni, a kerités a talpkővel együtt egy méter magas leend

2. A benyujtandó tervek következők: alaprajz 1 : 100 léptékben, oldal nézet a leghosszabb oldal felöl nézve 1 : 50-hez és egy teljes keret részletrajz 1 : 10 léptékben; a tervek mindegyike pontosan és lehető részletesen collirozandó.

3. A tervekhez pontos és részletes költségvetés készitendő; a keritésnek egységes ára s sulya folyó meterenkint kitüntetendő.

4. A három legjobbnak talált terv közül az 1-ső 150 frt, a 2-ik 100 frt, a 3-ik 50 frttal dijaztatik.

5. A pálya biróság utólag fog megalakittatni.

6. A tervek és költségvetés f. é. októberhó 15-ig Arad sz. kir. város polgármesteréhez jeligés levél kiséretében benyujtandók a hol a szobor és a bekeritendő terület helyszinrajza is megkapható.

7. A dijazott tervek Arad sz. kir. város tulajdonává vállnak, a melyek közül kivitelre tetszés szerint választhat.

A szobor bizottság 1894. évi augusztus hó 6-án tartott üléséből.

SALACZ GYULA,
polgármester, bizottsági elnök.

— **A hivatalos lapból.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a budapesti kereskedelmi akadémiával kapcsolatosan szervezett keleti kereskedelmi tanfolyamhoz a román nyelv és irodalom tanszékére dr. Alexics György okleveles középiskolai tanárt, a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatának megfelelő illetménynyel, rendes tanárrá nevezte ki.

— **Uj novellánk.** Lapunk mai számában véget ér Kosztka Mihály belmunkatársunk hosszabb eredeti novellája, s már a mai lapban megkezdjük Ecksteinnak, a nagynevü német novellistának „Paula" czimü hosszabb müvét, mely ezuttal jelenik meg magyar nyelven először. A novella nem bővelkedik ugyan ideg rázó jelenetekben, hanem sima meseszövése, szép leirásai által bizonynyal érdeket fog kelteni. A forditást lapunknak egyik eleventollu munkatársa végezte kiváló gonddal. Az érdekes novellára e helyt is felhivjuk olvasóink figyelmét.

— **József Ágost kir. herczeg** a tegnapi napon küldötte be a millenniumi kiállitás igazgatóságához bejelentési ivét, melyet a kir. herczeg sajátkezüleg töltött ki. A kir. herczeg a VII. *vadászati csoportban* 50 négyszögméter területet vesz igénybe s 100 őzagancsot, valamint 10 szarvasagancsot jelent be a kiállitásra; a tárgyak nem eladók, értékük 6000 frt; az elhelyezés a falon történik s a bejelentő az igazgatóságot kéri fel az elrendezés annak idején való keresztülvitelére. Az eddig a központba érkezett ivek közül a főherczegé volt a legszabályosabban kitöltve. A vadászati csoport kiállitásában *Kisjenő*, mint József Agost kir. herczeg kedvencz vadászhelye erősen szerepelt, s a legszebb példány agancsok az itt elejtetr vadaktól kerültek ki.

— **A legtöbb adót fizetők névjegyzéke.** Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságánál 1895-ik évben üléssel és szavazattal biró legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági ta-

---

Most az ösvény kanyarulatához ért, hol megnyilott előtte a kilátás a tengerre. Még egyideig előrehaladt; aztán megállott, hogy ünnepélyes nyugalomban élvezhesse a remek képet, mely elragadó pompában eléje tárult. Norbert szobrász volt; de soha még tájképfestő szenvedélyesebben s ihletteljesebben nem lángolt a természet szépségeiért, mint ez a fiatal, érzékeny müvész. A Nápolyban töltött hangos napok s a még folyton zajos utójáték után a sorrenti fogadókban s tulnan a sziget északi partjain — mily magasztos, isteni csend honolt itt a vadon sziklák között! A barnás sziklatömbökkel csaknem összenöve néhány, takarékosan faragott sziklaomladékból épitett halászkunyhó simult a csipkés öbölbe. Lenn a parton, hol a hószinü hullámok moraja zugott, két vagy három sajka pihent meglánczolva. Az egyedüli hely, hol a déli part kikötőt nyujt. Egyébként mindenfelé hegymagasságu sziklafalak merednek egyenesen az ég felé, imitt-amott egy kiugró óriás tömböt küldve mint valami előörsöt a tengerbe. A növényzet, mely az északi oldalon a sziklatalajt legalább helyenkint benövi, néhány csenevész kaktuszra s fűvekre látszott szoritkozni, söt tovább hatolva a part mentén, ezek is teljesen eltüntek.

Norbert egy ideig mozdulatlanul bámult a kék távolba. A tenger sima volt, mint a tükör s a lágy, szendergő lég oly ellenállhatlanul csábitott álmadozni. Aztán lassan lefelé indult s nemsokára elérte a sik partot, mely három vagy négy méter szélességével azt a benyomást kelti, mintha emberi kéz véste volna durva, sziklás környezetébe.

Alig ért a három sajka elsejéhez, midőn fenn a kőkunyhó ajtajában, melyhez egy lépcsőzethez hasonló gyalogut vezetett, a tengerész viszontagságos alakja jelent meg s a szokásos „Commanda Signore?" szavakkal az ifju idegenhez fordult. Még mielőtt Norbert válaszolhatott volna, a halász oldalán termett, hogy a lánczot a czövekről leoldja. — Hősünk hagyta a legényt. Két perczczel később a sajka, a capriai néhány izmos evező csapásától a sikra hajtva, már vigan suhant a part hosszában az ugynevezett zöld barlang sziklás, bübájos temploma felé, mely, habár nem oly hires, mint kék szomszédja az északi oldalon, de remek szépségével mindenesetre versenyezhet azzal. A kék barlang, sajátságos, csaknem teljesen zárt boltozatával majdnem mesterséges alkotásra emlékeztet s e tekintetben hasonlithatlanul érdekesebb; ellenben a grotta verde az ő sziklás környezetével sokkal közvetlenebbül győz meg a természet fenséges nagyságáról, miért is hatása a lélekre mélyebb és erősebb.

A halász, ki Norbert kivánságára néhány ölre a tengerbe evezett, épen letért eddigi irányáról, hogy egy nagy kanyarulattal utjuk tulajdonképeni czélját elérje, midőn a kis kikötőből egy másik ladik surran ki, mely egyenesen a barlanghoz vezető utat vevé.

— „Beppo a fivérem", — mondá a tengerész uttársához fordulva.

Norbert megfordult. A ladikban a kormányoson kivül két ur s egy ifju hölgy ült, kinek fátyola csaknem oly kék szinben lobogott mint a tenger a szellő fuvalmiban.

A sajkák közeledtek. Norbert most megkülönböztetheté az arczvonásokat. Az ifju hölgy egy ragyogó szépség, kin az elkényeztetett szem legmerészebb igényei sem találhatnak kifogásolni valót; a gyönyörü vonások a remeket és regényest egyesiteni látszottak, hogy aztán a pillanat hangulata szerint ezt vagy amazt juttassák érvényre. . . . Féktelen pajkosság uralta az egész lényt oly elragadóan, hogy Norbert a félelem kéjes borzalmától megkapva, lélegzeni is alig mert. Soha még életében, — s ebben nem kételkedett — ily vonzó, kedves s leirhatatlanul bájos leánykát nem látott, de soha sem is töltötte el egy szépség sem oly nyugtalansággal s elfogultsággal!

A sajkák most szorosan egymás mellett haladtak. Norbert hajósa Beppo fivérével beszédbe elegyedett; hősünk, igy alkalmat nyert a leányka mámoritó arczát szomjas pillantásaival felszivni. Mi volt az ő annyit magasztalt müvészete a természet eme közvetlen remeke mellett? Egyszerre ugy tünt fel maga előtt, mint egy balga, kába kontár: minden, mit eddig alkotott, nem volt más, mint a valódi szépség megszentségtelenitése.

Ezalatt Beppó ladikjának társasága is

gok névjegyzéke folyó évi augusztus hó 23-ik és 24-ik napján d. u. 3—6 óráig a városház földszinti kistermében tartandó nyilvános üléseken fog megállapittatni. Felhivatnak mindazok, akik az 1886. évi XXI. t. czikk 26-ik §-ában foglalt jogkedvezményt igénybe venni, és Arad sz. kir. város törvényhatósági területén fizetett összes egyenes állami adójukat kétszeresen akarják számittatni, hogy a fentkitett időben és helyen vagy személyesen vagy irásban jelentkezzenek. Arad sz. kir. város igazoló választmánya.

— **József főherczeg elutazott.** *József* főherczeg — mint annak idején megirtuk — *László* és *József Ágost* főherczegek kiséretében Kisjenőre érkezett, hol hosszabb ideig tartózkodott. — A két hétig tartó üdülés után — tudósitónk távirata szerint — tegnap utazott el *József* főherczeg, fiai, s *Vécsey* udvarmester kiséretében Alcsuthra, hol a nyár hátralevő részét tölteni fogják.

— **A magyar történelem és az aradi román képezde.** Örömmel teszszük közzé az alábbi hirt, melyet szavahihető forrásból küldöttek be hozzánk: F. hó 21-én ért véget az aradi gör. kel. román tanitóképezdében felállitott hat heti póttanfolyam, melyet a képesitéssel nem biró tanitók hallgattak. A tanfolyamban részt vett 64 tanitó, kik a magyar nyelvben szép előmenetelt mutattak fel Pipos dr. tanár vezetése alatt. Különösen figyelemre méltó azon körülmény, hogy a hazai történelmet és alkotmánytant Petranu János pap-tanár magyarul adta elő, a tanitóknak szintén magyarul kellett felelniök, mely czél elérhetése végett a tanfolyam hallgatói részére magyar tankönyvet rendelt meg. Ha a helybeli román tanitóképezdében nagyobb sulyt fektetnének a magyar nyelvre, akkor beláthatnák, hogy a tanitójelöltek csak ugy érhetik el a kivánt eredményt, ha legalább a specziális magyar tantárgyak pl. történelem, földrajz, alkotmánytan magyarul adatnának elő, ami igen kivánatos volna.

— **A manöver szinhelyéről.** Kedden — irja levelezőnk — délután 4 óra 45 perczkor két külön vonaton utazott át Nagyváradon a szegedi 46-ik és az aradi 33-ik ezred legénysége, hogy részt vegyen az Elesd vidékén tartandó hadgyakorlatokon. Az érkező katonák elé a helyőrség egész tisztikara, élén Pokorny altábornagygyal, Konja ezredessel és Bemies huszárezredessel, kivonult a pályaudvarra, hol a katona-zene játszott a várakozási idő alatt. A szegedi és aradi fiukkal együtt utazott báró Spiegelfeld tábornok dandárparancsnok és Csikós ezredes. Fél óra multán, a két vonat elindult Elesdre, a nagy gyakorlatra szállitva a katonákat.

— **Dalárdisták szerenádja.** Arad városának legvirágzóbb dalárdája a „Kölcsey dalkör" tegnap este adta meg a tiszteletet azoknak, akik az egyesület felvirágoztatásán legtöbbet fáradoztak. Este nyolcz órakor gyülekeztek az egylet helyiségében, honnan lampionos menettel vonultak az aradvárosi kereskedelmi akademia igazgatójának Abrai Lajosnak ablakai alá, hol több csinos összhangzatos dalt énekeltek. Az igazgató családjával együtt vége hallgatta a szerenádot. Innen a dalárda ifj. Lőcs Rezső alelnök lakása elé vonult, hol szintén pár meleghangu dalt énekelt. Végül Varjassy Arpádot tisztelték meg, ki meghatottan hallgatta végig az elnöklete alatt álló dalkör szerenádját. A dalkört mindenütt igen szivesen látták s nagyon természetes, hogy felköszöntőkben hiány nem volt. Lőcs Rezsőnél a házigazdát, a háziasszonyt éltették szellemes tósztokban. Abrai Lajos lakásán elsőben Buja Sándor emelte poharát a legszivesebb házigazdára, a magyar dal pártolójának egészségére. Utána Abrai Lajos szólt, ki megköszönte a dalkör nem várt meglepetését, s a dalkört további jóakaratáról biztositotta. Hrabovszky Lajos rövid szavakkal éltette Abrai Lajosnét, a kedves háziasszonyt, végül Cziráky Márton mondott talpraesett felköszöntőt a háziasszony, s Abrai igazgató kedves nőrokonainak egészségére. A dalárdisták a késő esti órákban váltak meg a szives családi körből.

— **Succi és Suciu.** Csaknem az összes magyarországi lapok átvették az „Aradi Közlöny"-nek azon hirét, melyben megirta, hogy Suciu Aurélt a memorandum-pörben másfél esztendei hüsölésre itélt aradi dákó-román fiskálist miként tévesztetik össze szántszándékkal az oláh izgatók a köznép előtt a koplaló olaszszal, Succi-val. Érdekesnek tartjuk most mi is kivenni a „Pesti Napló" tegnapi számának alábbi közleményét, ugyancsak erről az ujabbfajta izgatásról. Ime: „Határozottan élelmes emberek oláh ellenségeink, Succi, az olasz koplaló eléggé ismeretes egész Európában, talán csak az oláh ujságok hasábjaiba nem került be még eddig a neve. Most azonban azokban is szerepel. Ezt a kitüntetést Suciu Aurél aradi ügyvédnek köszönheti, aki a memorandum-pörben a vádlottak egyik védője volt. Ha jól emlékszünk, a védő urak annak idején egészen jól éltek Kolozsváron s valószinüleg Suciu ur irodájából azóta sem maradtak ki a kliensek. Barátai azonban valószinüleg nagyobb klienturát óhajtanak szerezni számára, mert kissé szokatlan módon dolgoznak érdekében. Mindazoknak az oláhoknak, akik nem értik tökéletesen a magyar nyelvet, elküldik azokat a magyar lapokat, amelyek Succi koplalásáról szólanak és a kisérő levélben elmondják, hogy a magyarok nemcsak hogy harmincz napig koplaltatták egyik vezető emberüket, hanem még — bizonyára csupa gonoszságból — belépő dij mellett mutogatták is. A félrevezetett emberek természetesen dühöngenek e magyar inkviziczió ellen és csak azért pörösködnek, hogy a koplaló martir ügyvéddel elfelejtessék a magyarok zsarnokoskodását."

— **Felségsértő aradi munkás.** A legutóbbi kettősünnep alatt Székely András aradi munkás több tanu előtt oly kifejezéseket használt, melyek ő Felsége a király személyét sértették. E miatt ellene feljelentést tettek s őt magát letartóztatták. Székely beismerésben van. A vizsgálatot Köller János biró vezeti, ki a vizsgálat befejeztéig szabadlábra helyeztette Székelyt, ki a felségsértésért bizonnyára példás büntetésben részesül. A munkás különben mint szoczialista ismeretes.

— **Katonai lőgyakorlatok.** Az aradi cs. és kir. 33. gyalogezred itthon maradt és tartalékos legénysége f. hó 27-én a csálai nagyerdőben harczászati czéllövészetre vonul ki, miért is szükségesnek tartjuk a közönség figyelmét felhivni, hogy e napon tartózkodjék az erdőbe menni, mert tudvalevőleg a golyó nem válogatós, s azt lyukasztja keresztül, ami épen az utjába akad. — Az oldalbordák és egyéb emberi alkatrészekben esett károkért pedig sem a katonai, sem a polgári hatóság nem vállal felelősséget.

— **Az orosházi pénzhamisitók.** Az uj koronák verésével sokan próbálnak szerencsét. — Orosházán, mint onnan jelentik, szenzáczió letartóztatás történt. Papp Ferencznét és szolgálóját Czeglédy Lidit letartóztatták, mivel hamis koronák forgalomba hozatalával foglalkoztak. A vizsgálat szálai Mező-Kovácsházára vezettek, ahol is Czeglédy Lidi vallomására tömérdek koronás, tiz és husz filléres czinkből való utánzatát találták. Ugyancsak itt fedezték fel a préseket is egy kivájt kenyérbe rejtve. A vizsgálat folyamatban van.

— **A Marostő átvágása.** A Maros szabályozási munkálatainak egyik legnagyobbszerü része lesz Szegednél a Marostő átvágása. Ezt az érdekes vágást abban a vonalban eszközlik, a hol a Maros a Tiszába szakad. A földmüvelésügyi miniszter a terveket s a költségvetést jóváhagyólag küldötte le az aradi királyi folyammérnökséghez.

— **Megölte magát.** A napokban megemlékeztünk arról az egyszerü s mégis tragikus esetről, mely oly számtalanszor adja elő magát. A nő bukik aztán bukását életével fizeti meg. Aradon Markó Agnes fiatal cseléd-leány ivott marólugot a napokban, öngyilkossági szándékból. Haldokolva szállitották a közkórházba, hol tegnapig iszonyu kinokat szenvedett. Tegnapeste a halál megváltotta szenvedéseitől.

— **Felrobbant gránát.** Lippa környékén czéllövő gyakorlatokat tartott a tüzérség. A gyakorlat végeztével a katonák összeszedték a golyódarabokat a felsőbbség parancsára. Müller József, verseczi illetőségü köztüzér a 7. tüzérdandárból is ki volt küldve a golyódarabok felszedésére. Munka közben egy még nem teljesen kihült gránátdarabot is talált, mely alig hogy kezébe vette, szétrobbant és összeroncsolta a katona balkarját. A sebesültet mint tudósitónk irja, Matesz dr. főorvos részesitette az első segélyben, aztán beszállitották az aradi katonai kórházba.

— **Tanitó-választások.** A makói evang. ref. egyháztanács tegnap megtartott ülésén az üresedésbe jött állásokra tanitónőül egyhangulag megválasztotta Molnár Gizella okleveles tanitónőt, Molnár Albert polg. isk. igazgató kitünő képzettségü leányát. A tanitói állásokra Teleki Sándor és Kis János tanyai tanitók választattak meg.

— **Kifogott holttest.** Még Szent-István napján történt, hogy Cigoreán Konstantin aradi utczaseprő fürdeni ment a Marosba. — Uszni nem tudott, a hullámok elragadták s a habok közt lelte halálát. Holttestét tegnap fogták ki a révészek az uj-aradi csolnak átjárónál.

— **Elfogott betörők.** Jó fogást csinált tegnap az aradi rendőrség. Két oly alakot csipett el, kik hivatásszerüleg üzik a betörés mesterségét. Az egyik Malinko Ferencz lakatos inas, ki Aradon három izben követett el betöréses lopást, a másik pedig Militár Márta, az alig tizenöt éves tolnai cselédleány, ki még eddig minden gazdáját meglopta. Az előbbit a lippai csendőrség közbenjöttével fogta el az aradi rendőrség. Malinkó ugyanis ott is követett el betörést s ugy hozták illetőségi helyére, Aradra, hol Nyáry Béla alkapitány

---

tudomást vön az ifju, halvány müvészről, de természetesen kevésbé lelkes módon. Különben az urak közül az ifjabb kit az idősebb „kedves bárom"-nak nevezett, vajmi kevés elragadtatást mutatott Norbert iránt. — Holmi lassu megjegyzést tett, melyet az evezőcsapások nem fojtottak el teljesen, tisztán azon czélból, hogy ezt az ábrándozót odaát magához térítse. Hősünk természetesen ugy tett, mintha mitsem hallott volna; de mégsem mulasztá el egy alkalmas pillanatban a „kedves bárót", kire eddig alig figyelt, kissé szemügyre venni.

— Szép, derék férfi — gondolá — de kiállhatatlan ficzkó! Meg tudnám ölni, hogy az ő jelenlétében . . . .

Sokkal kellemesebb hatást tön reá az öreg, kit a leányka többször „bácsinak" szólitott. Alacsony, köpczös alak, kerek fejjel s tüzvörös arczczal; rövid és nyers még a legjelentéktelenebb megjegyzéseiben is; magával s társadalmi állásával fölöttébb megelégedve, de arczán bizonyos jóindulat kifejezésével, melyet a büszkeség ködbe boritani igen, de egészen elfojtani nem tudott.

Még az ifju müvész érzelmeivel nem jött teljesen tisztába, midőn Beppo ladikja jobbra letért. Norbert hajósa fivérének több ölnyi előnyt engedett; aztán ő is befordult a barlangnyilásba, melynek vize most tiszta smaragdzöld szint mutatott.

(Folytatása következik.)

felismerte benne a régen keresett betörőt. — Mindkettőt átkisérték a vizsgálóbirósághoz.

— **Borzasztó gyanu.** Megrenditő gyilkosság történt a napokban a Pozsony mellett lévő Szent György fürdőben. Egy Janisch nevü jómódu özvegyasszonyt találtak meggyilkolva a lakásán. A szerencsétlen nőt késszurásokkal ölték meg, s a kést ott találták markolatig belöfve szivébe. A meggyilkoltnak három felnőtt fia és egy leánya volt. A rettenetes gyilkosság gyanuja a két legidősebb fiu ellen fordult, akiket néhány órával a büntett fölfedezése után a rendőrségnek sikerült elfognia.

— **Egy kedélyes szini kritika.** Egy amerikai lap szinház rovatában irja a következő mindenesetre amerikaias kritikát. „Városunkra egyre sulyosabban nehezedik a végzet keze. Alig mult el a dühöngő marhavész, mely két buzgó városatyánkat ragadta magával, nyomban következett a fekete himlő, mely — fájdalom — vak kegyetlenségében kikerülte biránkat és őt továbbra is életben hagyta. Alig ráztuk le nyakunkról a Morrison-féle társulatot, ime már is ránk üt Fred Doyles opera kompániája. Az első előadást legnagyobb sajnálatunkra nem nézhettük végig, mert ép ez estén a derék Jim atyusnál szük baráti körben disznótort ünnepeltünk. Másnap azonban siettünk felkeresni ezt a nyomorult truppot és elviseltünk egy ugynevezett Faust „előadást.“ Megjegyezzük, hogy kitünő gyomorral rendelkezünk, ezt azonban nem valánk képesek kiállani. Valósággal hányási ingert kaptunk. Egyedül Mr. Blimkert, aki Faustot személyesitette, okozott nekünk némi gyönyört. Éneke ugyanis erősen emlékeztetett bennünket a tegnapi estére, mintha csak a feláldozott disznó sivitozását hallottuk volna. A mi Mefistót illeti, a legkövérebb ördög volt, a kit valaha láttunk. Egész ellentét volt a sovány és vén Mártha, a kit vénségben csak Margit mult felül. Ez a tisztelt urhölgy ugy nézett ki, mint egy kehes gebe. A ki nekünk bebizonyitja, hogy csikár bordáin csak egy latnyi hus is van, egész évre ingyen kapja lapunkat, — bár bizonyos, hogy hazudnék a gazember, — mert a Barnumnál látható csontember valóságos hizott disznó a kisasszonyhoz képest.“

— **Elhibázott mesterlövés.** Izgalmas jelenet szemtanui voltak tegnap este a pétervári állatkert vendégei. Az állatkertben miss Martin, a hires angol „lövészkirálynő“ esténkint Tell história — nevezetességü mesterlövését szokta produkálni, ugy, hogy kedvesének Morrisnak a fejéről lőtte le az almát. Tegnap este a remeklés nem sikerült, s a golyó Morris homlokát sebezte meg. A közönség közt óriási izgalom támadt, amikor a homlokon talált müvész vértől boritva esett össze. A seb szerencsére nem veszélyes. A rendőrség azonban eltiltotta a további produkciókat.

— **A hol nincs kulturharcz.** Stomfáról irják a következő nagyérdekü esetet: A tegnapi nap, tekintve, hogy a polgári házasság miatt sok helyütt felekezeti türelmetlenség kapott lábra, párját ritkitó ünnep folyt le Stomfán, mely alkalommal katholikusok, protestánsok, zsidók vetélkedtek az egyetértésben. Alkalmat az ünnepre Pollacsek Mór zsidó tanitó negyedszázados jubileuma szolgáltatott. A derék tanitót nemcsak a hitközség, hanem Róth József kir. tanácsos tanfelügyelő is dicsérő okirattal tüntette ki. A város lakosai vallás- és nemzetiségi különbség nélkül (pedig sok itt a tót!) Gond Ignácz róm. kath. plébános vezetése alatt megjelentek a jubilánsnál s szerencsekivánataikat nyilvánitották. A legnagyobb meglepetés volt nemcsak az ünnepelt tanitóra, hanem a városra is, hogy az ország s a szomszéd Ausztria városaiból több mint 200 vendég jött, valamennyi Pollacsek egykori tanitványai. Ezek nevében Eisenstädter Miksa dr., a bécsi mentők társulatának orvosa értékes aranyórát s láncot adott át a szerény tanitónak, kinek tiszteletére lakomát és táncmulatságot is rendeztek.

— **A táltottszáju médium.** Krause Albin hipnotizáló ur a napokban mutatványokat tartott Linzben. A többi közt egy pinczért is elaltatott, a kinek azt parancsolta, hogy nyissa ki a száját. A médium engedelmeskedett is; de mikor Krause azt parancsolta neki, hogy csukja be a száját, nem birta megtenni, hanem táltott szájjal fölébredt. Hiába szuggerálta neki ismételten, hogy csukja be a száját: nem birta. A közönség majd megszakadt nevettében, látva a pinczér kétségbeesett erőlködését; de a szegény ember annál kervesebb arczot vágott, minthogy semmiképén sem birta öszecsukni száját. Végre is orvoshoz kellett mennie, a ki hipnózis nélkül, de nagy erőlködéssel annyira vitte, hogy mozgatni tudta állkapcsát és kinyöghette: Azonnal kérem alássan!

— **Az apja fia.** Nagy veszekedő volt néhány évvel ezelőtt Ó-Kanizsán Piri Orbán fuvaros. Nem volt nagyobb ünnep, vásár, hogy véres fejek és betört oldalbordák ne hirdették volna az ő dicsőségét s midőn meghalt, sokan kezdtek szabadabban lélekzeni. A mit az atyja abban hagyott, nagyreményü fia, Sándor folytatta. Piri Sándor 32 éves, nős ácssegéd e hó 20-án délután hat órakor a Szénatéren levő Karapándsity-féle tánczhelyen minden ok nélkül reá támadt Szakala György 29 éves legényre, s minthogy az védekezett, kést rántott, melylyel Szakalát ugy összeszurkálta, hogy néhány percz mulva meghalt. Mint a hivatalos bonczolás megállapitotta, a kés Szakala szivét érte. A gyilkost azonnal letartóztatták.

— **Battonyai hirek.** Ovodabezárás. A folyton uralgó vörheny miatt a községi óvodát 8 napra bezárták, s 27-én fog megnyilni. — Artézi kut. A Kossuth Lajos-téren furandó ártézi kut ügye mindinkább halad előre. A község kérvénye fenn van ugyan még a belügyminiszternél, a vállalkozók már is egymásra jelentkeznek. Eddig öten nyujtották be ajánlataikat. — Ipartestületi gyülés volt folyó hó 12-én, de jegyzőt most sem választhattak, mert a testület jövedelme még nincs megállapitva. A jegyzői teendőket ideiglenesen Szabó F. látja el.

— **Pályázatok.** Irnoki állásra a sátoraljaujhelyi törvényszéknél 4 hét alatt; irnoki állásra a brassói kir. ügyészségnél 4 hét alatt; jegyzői állásra a rimaszombati törvényszéknél 2 hét alatt.

HYMEN.

Karton Aladár, a bokszegi uradalom főtisztje eljegyezte Löfler Róza kisasszonyt Löfler A. bájos leányát Makón.

GYÁSZROVAT.

† **Vörös Sándor** honvédőrnagy temetése tegnap délután ment végbe általános részvét mellett a felső temető halottas házából. A temetésen megjelentek a városi és megyei hatóságok fejei, azonkivül a cs. és kir. 33. gyalogezred teljes tisztikara, élén Spiegelfeld báró tábornok, várparancsnokkal, a honvédtisztikar, élén Buttykay Adám őrnagygyal, s a harmadik csász. és kir. huszárezred tisztikara élén Gaudernak József ezredessel. — A koporsót a kirendelt honvédőrség őrizte. — A ravatalra a jóbarátok, rokonok, s ismerősök számos koszorut küldöttek. A temetési szertartást Jánossy Demjén dr. minorita rendfőnök végezte fényes segédlettel. A szertartás alatt egy szem sem maradt könny nélkül. Mindenki őszintén sajnálta az elte delén elhunyt derék katonát, ki szakképzettsége, ambiciója révén magasabb tettekre lett volna hivatva. Nyugodjék békében!

† **Özv. Husserl Mária** elhunytáról őszinte részvéttel vettük az alábbi gyászjelentést: Alólirottak saját, valamint számos rokon nevében, mélyen elszomorodott szivvel jelentik, a forrón szeretett hü testvér és rokon özv. Husserl Mária szül. Kohn urnőnek folyó hó 23-án reggel fél 6 órakor hosszabb szenvedés után életének 72. évében történt gyászos elhunyát. A drága halott hült tetemei f. hó 24-én d. u. fél 5 órakor fognak a halottas házból (Atzél Péter utcza 1.) a helybeli izr. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Áldás emlékére! Béke hamvaira! Arad, 1894. aug. 23. özv. Kaufmann Leonora, özv. Schwartz Nanette, Szalay Janka, Szalay Manó, Szalay Ede mint testvérei.

TANÜGY.

Iskolai értesités.

Kézimunka az elemi fiuiskolában. Emlitettük már, hogy ág. hitv. evang. elemi iskolánkat a többi városi iskolákkal egy időben: szeptember hó 1-jével nyitjuk meg. Ezuttal az érdeklődő közönség tájékozása czéljából röviden megjegyezzük, hogy a kulturállamok virágzó iskoláinak példáin felbuzdulva felvettük tanitásunk programmjába a paedagógiai kézügyesség tanitását, mely rövid 25 év alatt a világ minden részében az iskolai nevelés egyik leglényegesebb eszkösének bizonyult.

Czélunk e szak tanitásával az elméleti tanitásból a testi fejlődésre háramló hátrányok ellensulyozása; a tanitásban való változatosság elősegitése s ez által az iskola iránt való kedv fentartása és fokozása. Mindegyiknek előtt ismeretes, hogy a naponként 4—5 órán át ülő helyzetben végzett szellemi munka a rohamos fejlődésben levő gyenge gyermeki organismusra, az értelem és emlékezőtehetség fejlesztésére irányuló akczió a zsenge lélekre mily kimeritő hatásu. A kézügyesség tanitásának az elméletiekkel való kombinálása lehetővé teszi ezen hátrányoknak, ha nem is teljes elkerülését, de legalább is tetemes csökkenését. Ezen anyagi czélokhoz járul még az is, hogy a gyermek képességet nyer kezének öntudatos és helyes használására, képessé lesz különféle eszközök kezelésére és hasznos munka előállitására. Az e korban oly nagyfoku alkotási ösztön czélszerü kielégitést nyer.

Azon lényegesebb formális czélok, melyek a kézügyesség módszeres tanitása által elérhetők a következők:

a) kedv és szeretet ébresztése a munka iránt általában;

b) tisztelet keltése a testi munka iránt;

c) az öntevékenység fejlesztése;

d) a növendékeknek rendre, pontosságra, tisztaságra és csinra szoktatása;

e) a figyelem fejlesztése;

f) a tanulónak szorgalomra, kitartásra szoktatása;

g) a növendék testi fejlődésének elősegitése;

h) a szem gyakorlása és a formaérzék fejlesztése;

i) végül általános kézügyesség elsajátitása.

Az elemi népiskola alapvető intézet, melynek növendékei elemi iskolai tanulmányaik befejezése után a legkülönfélébb pályán folytatják az életre való előkészületeiket s nem képzelhető olyan pálya, melyen kezének helyes használni tudása bárkinek is előnyére ne volna.

Az ág. hitv. evang. elemi iskolában ez évben teszszük a paedagógiai kézimunka tanitásával Aradon az első kisérletet. A tanitónak külföldön szerzett tapasztalata feljogosit bennünket arra a reményre, hogy nem maradunk azon czél mögött, melyet a reformmal magunk elé tüztünk.

A beiratások szeptember hó 1-4 napjain történnek (Tököly-tér 6. sz. a.), 5-én kezdődik a tanitás. Tanitási-dij ág. hitv. evang. növendékektől 6 frt, más felekezetbelitől és vidékitől 8 frt, mely összeg félévenként előre fizetendő. Ezenkivül a beiratásnál fizet minden tanuló 30 krt az iskolai könyvtárra, 15 krt az országos tanitói nyugdij alapra. Tantervünk mindenben alkalmazkodik a városi iskolák tantervéhez.

AZ EGYHÁZI ELŐLJÁRÓSÁG.

SZINHÁZ, IRODALOM, MÜVÉSZET.

* **„Beszélyek.“** E czimen adta ki Zachariásné-Kaliós Ilona ismert irónő összegyüjtött novelláit és tárcza-közleményeit egy vaskos kötetben. A beszélyek nagy része elszórva az aradi lapokban is megjelent. Van közöttük több igen csinos dolog, ámbár a szerzőnő tulságos előszeretettel hajlik a romantikus történetek felé s különösen a befejezésekben vétkezik nem egyszer a logikai igazságszolgáltatás ellen. Mindezek daczára is élvezettel lehet olvasni a könyvet a melynek ára 1 frt 50 kr.

* **„Porból lettünk.“** Ily czimen két ifjusági elbeszélést (Az örkői parasztfiu. A koldus árvája) tett közzé Földes Géza jónevü paedagógus. Mindkét elbeszélés vonzó stilusban, érdekesen van megirva, a mely végezetig leköti az olvasó figyelmét. Melegen ajánljuk a szülők és tanügybarátok figyelmébe, kik az igen csinos diszkötésü, Nagy Lázár sikerült rajzaival ellátott könyvecskét czélszerüen felhasználhatják iskolai ajándéknak és iskolai ifjusági könyvtárak gyarapitására. A mü 1 frtért ajánlott postaküldéssel, pompás diszkötésben kapható a „Nemzeti Iskola“ kiadóhivatalában, Budapesten.

* **Aradiak premierje.** „Huszárosan" lesz a czime a budai szinkör legközelebbi ujdonságának, mely először e hó 31-én kerül szinre. A háromfelvonásos operette zenéjét Barna Izsó, az aradi szinház karmestere, a szöveget pedig Rónaszéki Gusztáv, az ismert komikus irta hozzá. A darabban kiválóbb szerepekhez jutottak: Seredy Sarolta, ki egy cseléd kisasszony kettős szerepét fogja játszani, Ledovszky Mariska, Berzsenyi Julia, Pintér, Németh, továbbá Kovács, Gyöngyi, Giréth és Füredy komikusok, kiknek bő alkalmuk lesz a publikum mulattatásáról gondoskodni.

* **„Néptanitók Zsebnaptára"** czim alatt jelent meg az 1894/95: tanévre Ember János országszerte ismert kitünő paedagogus szerkesztésében Bornemissza Zoltán vándortanár közreműködésével a magyar néptanitók részére egy zsebnaptár, mely hivatva van, hogy gazdag tartalmánál, kiállításánál és olcsóságánál fogva minden tanitó megszerezze. Olyan szükséges ez a tanitóságnak, mint bármely vezérkönyv, vagy a birónak a törvénykönyv. A naptár egész vászonba van bekötve, oldaltáskával és czeruzatartóval ellátva. Ára 50 krajczár. Bérmentve postán 55 krajczárért küldi a kiadó Léva i Mór könyvnyomdász Ungvárt. A kiállitása igen csinos. A naptári rész 1894. szeptember hóval kezdődik és 1895. decz. hóig terjed, róm. kath., gör. kath. és zsidó naptári rovatokkal.

* **Gyenge pályázat.** A nagyváradiak hosszu tanácskozás és küzködés után odáig vitték, hogy elhatározták egy állandó szinház épitését. De a nagyváradiaknak nem kedvez a szerencse, mert a kiirt pályázatra csak két pályatervet küldtek be. Ezeket a terveket a budapesti főpostán adták fel.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Nem esküdtek hamisan.** Kosztina Jócza és felesége Veronika nagyhalmágyi lakosok a nyolczvanas években kölcsönt vettek, 250 frt Pakurár Mikoláj szelistyei lakóstól. Pakurár Nikoláj azonban 1883-ban meghalt és halála után fia levélben fölszólitotta Kosztináékat, hogy fizessék meg már az atyjától kölcsönzött összeget. Kosztina válaszolt is reá és igérte, hogy legközelebb meg fogja fizetni régi adósságát. Mult az idő eközben és Kosztina Jócza csak nem fizetett, miért is a nagyhalmágyi biróság elé került a dolog, hol Kosztina a kinált esküt letette arra nézve, hogy ő már visszafizette a kölcsönvett 250 frtot. Erre Pakurár előmutatta a levelet, melyben Kosztina adósságának megtérítését igéri, kitünt azonban, hogy a levél misztifikáczió, s miután az eskü hamisságára nézve bizonyitékot Pakurár nem tudott előmutatni, az aradi kir. törvényszék Kosztinát a hamis eskü vádja alól felmentette.

TÁVIRATOK.

Királyunk öcscse itthon.

Aranyos-Maróth, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) Hosszas vajudás után végre alapos kezd lenni az a reményünk, hogy a surány-aranyos-maróthi vasutat szeptember 7-ikén megnyitják. E tisztán helyi érdekü eseményt az teszi országos fontosságuvá, hogy ugyanakkor remélik otthon, Kis-Tapolcsányban üdvözölni királyunk öcscsét, *Károly Lajos* főherczeget, aki eddig vajmi keveset időzött Magyarországon, daczára annak, hogy már 4 éve van, hogy a kis-tapolcsányi, hajdani Rákóczy-kastélyt óriási erdőségeivel megvette. Ennek nyilván az volt az oka, hogy a főherczeg ha ide akart jönni, Nyitrától még 3 órát volt kénytelen kocsizni, ami különösen esős időben nagy gyötrelem. A most megnyiló vasut azonban alig egy negyed órányira van Kis-Tapolcsánytól, s igy ez a kényelmetlenség teljesen megszüntnek mondható. A magyar trón ez időszerinti örököse, valamint a leendő királyné *Mária Terézia* főherczegasszony rendkivül szenvedélyes vadászok, s az idén a tapolcsányi erdők, különösen gazdagok vadban. Talán az egész országra is nagyfontossággal bir, hogy a *haza* érkező főherczegi pár minél tovább, minél sürübben legyen közöttünk *itthon*, ösmerje és szeresse meg a magyarokat. Ezért tekintünk különös reménységgel a megnyiló kis helyiérdekü vasut elé.

Olasz turisták a fővárosban.

Budapest, auguszt. 23. (Saj. tud. táv.) Csupa elökelő olasz urakból és hölgyekből álló nagy turista társaság érkezett ide.

Megszökött nemzetközi betörő.

Szeged, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) *Exarits* Péter hires nemzetközi betörő, aki Szegedet betöreseivel hetekig rettegésben tartotta, *a kerületi börtönből megszökött.*

Tüzérségi és lovassági főfelügyelők.

Bécs, auguszt. 23. (Saját tud. távirata.) Befejezett dolognak mondják, hogy a hadgyakorlatok után a tüzérség főfelügyelője *Lobkovitz* herczeg, a lovasságé *Jenő* főherczeg lesz.

Vakmerő összeesküvés.

Nápoly, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) Allitólag a rendőrség egy anarchista összeesküvést fedezett fel, melynek czélja volt *elfogni a trónörököst és tuszul őrizni.*

Elfogott hajdu.

Belgrád, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) *Bujanics* Ilia veszedelmes hajdut, kinek fejére nagy dij volt kitüzve, tegnap Sabáczban elfogták. *Bujanics* herkulesi ember, többször volt már bezárva, de mindig megszökött. Most elővigyázatból a belgrádi várba zárták.

Dementi.

Belgrád, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) Azon zavaros hireket, melyek a kormányról és *Sándor* király lemondásáról *Milán* javára, elterjedtek, a leghatározottabban megczáfolják.

Kabel telefon.

London, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) Ma hozzáfogtak azon kabel lerakásához, melynek czélja Brüsszelen keresztül telefon összeköttetést létesiteni Berlinnel.

Giers lemondása.

Pétervár, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) *Giers* lemond a külügyérségről, utóda *Cinoviev* az ázsiai ügyek vezetője lesz.

Fölrobbant laboratorium.

Pétervár, augusztus 23. (Saj. tud. táv.) A ballandini tüzér laboratorium fölrobbant, nyilván szándékos gyujtogatástól. *Broch és Keim pirotechnikusok darabokra szakadtak.*

KÖZGAZDASÁG.

Az aratás.

Az aratási munka még most is tart, de csakis a felvidéki és erdélyi megyék részeiben, a hol azonban már szintén a végéhez közeledik. Másutt a cséplés erősen folyik, söt helyenkint már azzal is elkészültek.

A buzával tényleg bevetett terület kitesz 5.645,066 kat. holdat; ebből elemi csapásra néhány százalékot levonva, marad kerek összegben 5·5 millió kat. hold, a melyen a remélhető termésmennyiség az eddigi próbacséplések alapján mintegy 7 métermázsa, vagyis összesen 38—39 millió métermázsa.

A rozszsal és kétszeressel bevetett terület 2.174,987 kat. holdra rug, de ebből szintén le kell néhány százalékot vonni, ugy, hogy alig marad több 2·10 millió kat. holdnál. A remélhető termésmennyiség ezen a területen mintegy 14—15 millió métermázsa.

A tavaszi és őszi árpával bevetett terület az elemi csapások levonásával 1·8 millió, a zabé 1·6 millió kat. hold. Az országos eredmény az árpából a 12 millió métermázsát is meghaladja, a zabból 10—10½ millió métermázsára becsülhető.

= **Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1894. évi aug. hó 22-én. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 42.—42.5 krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 42.—42.5 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgron felüli sulyban) 43.—44. krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 44.—44.5 krig. Fiatal könnyü (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 45.—45.5 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 42.—43. krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban) 43.—43.5 krig — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 44.5—45. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klg. felüli sulyban) 44.—44.5 krig. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 43.5—44. krig. — Könnyü (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 42.5—43.5 krig. Sertéslétszám 1894. aug. hó 20-án volt készlet 188,831 darab. 1894. augusztus hó 21-én felhajtatott: 2478 drb. 1894. augusztus 21-én elszállittatott 2491 drb. 1894. aug. 22-én maradt készletben 188,818 drb. — A hizott sertés üzletirányzata: Könnyü áru kereset.

Szeszüzlet.

— Augusztus 23. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 54.50, kicsinyben 54.75 hordó nélkül per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, augusztus 23. d. u. 5 óra.

Fajta	Irányzat	100 klg. ár frttól	100 klg. ár frtig
Buza bánsági uj		—.—	—.—
Buza tiszavidéki		6.50	6.75
Buza pestvidéki		6.45	6.70
Buza fejérmegyei		6.45	6.70
Buza bácskai		—.—	—.—
Rozs uj, I-ső rendü		5.—	5.05
Rozs uj, II-od rendü		4.90	4.95
Arpa takarmány		5.50	5.90
Arpa égetni való		6.20	7.—
Arpa sörfőzdei		7.30	8.40
Zab		5.80	6.10
Tengeri bánsági		—.—	—.—
Tengeri másnemü		5.75	5.80
Káposzta-repcze bánsági		9.—	9.50
Köles		—.—	—.—
Határidőre: Buza szept.-okt.		6.54	6.56
Buza márcz.-ápr.		6.97	6.99
Buza máj.-jun.		—.—	—.—
Rozs szept.-okt		5.11	5.13
Tengeri jul.-aug.		—.—	—.—
Tengeri aug.-szept.		5.76	5.77
Tengeri októberre		—.—	—.—
Zab márcz.-ápr.		6.02	6.04
Zab szept.-okt.		5.71	5.73
Káposzta-repcze aug.-szept. 1894.		9.30	9.35

Hivatalos árfolyamok
a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. augusztus 23.

Magyar aranyjáradék 4%	122.—
Magyar koronajáradék 4%	95 90
Magyar arany 4½%	126.50
Magyar ezüst 4½%	102.—
Magyar keleti vasut 1876.	124.—
Magyar földtehermentesitési kötvény	95.—

IDEGENEK NÉVSORA.

— Augusztus 23. —

Fehér Kereszt szálloda: Adamovits Sándor borkereskedő, Ujvidék. Singer Miksa kereskedő, Szeged. Kremer József borkereskedő, Budafok. Krebs János kereskedő, Budapest. Schullhoff Pál állomás főnök és neje, Rimaszombat. Lengyel Soma pénztárnok, Rimaszombat.

Arany Kulcs szálloda: Laskocs Béla kereskedő, Déva. Salapatka Ferencz kereskedő, Debreczen. Szarvas József tanitó, Makó.

Vasuti szálloda: Neumann Armin borkereskedő, Mónes. Neuwelt Ede kereskedő, Budapest. Antal Miklós uradalmi erdész, Csatád.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

M. kir. államvasutak.

20051/III. 2—3.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré teszszük, hogy Arad állomásunk árukiadási raktárában **f. hó 27-én reggeli 9 órától** kezdve a vonalainkon kézbesithetlenné vált áruk, felesleget képesö és talált tárgyak nyilvános árverés utján eladatni fognak. Nevezetesen: festék, enyv, üvegáru, firniss, bor, cognac, olaj, szappan, üveg-papir, vas-szeg, egy kocsi-rakomány deszka, székek, üres hordók, üres zsákok, dobsin, géprud, csizma-máz, dörzskö, villamos-készülék és gabona-söpredék.

Ezen árverésre a t. cz. közönség tisztelettel meghivatik.

Arad, 1894. augusztus hó 19.

Az üzletvezetőség.

M. kir. aliamvasutak. Üzletvezetőseg Aradon.

16063/94. I. szám. 673. 3—3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Gyulafehérvár állomásán levö pályavendéglö bérletére ezennel zárt ajánlati pályázat hirdettetik.

A bérlet 1895. évi január hó 1-vel kezdödik és tart ezen idöponttól számitott három éven át, vagyis 1897. évi deczember hó 31-ig.

A bérleti feltételek a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetöségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetök, miért is ajánlattevökröl feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezöknek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel és a boritékon »Ajánlat a gyulafehérvári pályavendéglö bérletére« felirattal ellátott ajánlatok lepecsételve **f. évi november hó 20-án déli 12 óráig** az alulirott üzletvezetöség I. osztályánál nyujtandók be.

Bánompénz fejében 100 azaz egyszáz o. é. forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésöbb f. évi november hó 30 án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetösége gyüjtöpénztáránál Aradon leteendö. Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektöl eltérö vagy nem a kitüzött határidöre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Arad, 1894. évi julius hóban.

Az üzletvezetőség.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1894. évi május hó 1-étől.

Budapest—Arad.

		reggel	délut.	este
BUDAPEST	indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	„	11,10	4,00	1,37
Csaba	„	2,23	5,55	4,37
Kétegyháza	„	2,54	6,13	5,08
Lökösháza	„	3,12	—,—	5,26
Kurtics	„	3,28	6,37	5,43
Sofronya	„	3,40	—,—	5,55
ARAD érkezik		3,55	6,55	6,10
		délután	este	reggel

Arad—Budapest.

		d. e.	reggel	este
ARAD	indul	11,30	8,20	9,45
Sofronya	„	11.46	—,—	10,02
Kurtics	„	11,58	8,38	10'16
Lökösháza	„	12,14	8,49	10,35
Kétegyháza	„	12.37	9,03	11,—
Csaba	„	1,28	9,25	11.45
Szolnok	„	4,25	11,46	3,00
BUDAPEST érkezik		7,35	1,20	6,30
		este	délután	reggel

Erdély felé.

		d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD	indul	2,30	6,35	4,30	—,—
Glogovácz	„	2,44	6,46	4,42	—,—
Gyorok	„	3,15	7,07	5,03	—,—
Paulis	„	3,32	7,18	5,14	—,—
Radna-Lippa	„ érk.	3,58	7,35	5,32	—,—
Konop	„	—,—	8,00	5,56	—,—
Berzova	„	—,—	8,14	6,12	—,—
Tótvárad	„	—,—	8,38	6,41	—,—
Soborsin	„	—,—	8.56	7,00	—,—
Piski	„	—,—	11.04	10.11	—,—
Gyulafehvár	„	—,—	12.51	11.18	—,—
Tövis érkezik		—,—	1.20	11.40	—,—
			délut n	éjjel	

Erdély felől.

		éjjel		este
Tövis	indul	3.19	—.—	1.35
Gyulafehvár	„	3.48	—.—	2.14
Piski	„	5.35	—.—	3.59
Soboirsin	„	8,21	—,—	6,26
Totvárad	„	8,40	—,—	6.42
Berzova	„	9,09	—,—	7,07
Konop	„	9.25	—,—	7,24
Radna-Lippa	„	9,58	5,47	7.56
Paulis	„	10,11	6,02	8,08
Gyorok	„	10,25	6,18	8.20
Glogovácz	„	10,48	6,47	8,44
ARAD érkezik		11,00	7,00	8,55
		délelőtt	reggel	este

Arad—Csaba—Nagyvárad.

		reggel	este
ARAD	indul	5,18	3.56
Sofronya	„	5,31	4,57
Kurtics	„	5,44	5,17
Lökösháza	„	6,00	5,41
Kétegyháza	„	6,18	6,20
Kigyós	„	6,31	6,43
Csaba	„	7,04	7,00
NAGYVÁRAD érkezik		9,32	—,—
		délelőtt	este

Nagyvárad—Csaba—Arad.

		délután	reggel
NAGYVARAD	indul	4,29	—,—
Csaba	„	7,10	7,09
Kig ós	„	7,24	7,24
Kétegyháza	„	7,40	7,47
Lökösháza	„	7,59	8,14
Kurtics	„	8,17	8,38
Sofronya	„	8,30	8,53
ARAD érkezik		8.45	9,10
		este	délelőtt

Arad—Temesvár.

		reggel	d. e.	este
ARAD	indul	6,25	11,35	5,58
Uj-Arad	„	6.43	11,59	6,09
Németságh	„	7,05	12,24	6,27
Vinga	„	7,32	12,52	6,46
Orczifalva	„	7,48	1,09	6.58
Merczifalva	„	8,08	1.25	7,09
Szt.-András	„	8,19	1,44	7,21
TEMESVÁR érkezik.		8,42	2,10	7,39
		délelőtt	délut.	este

Temesvár—Arad.

		reggel	d. u.	este
TEMESVAR	indul	8,00	1,12	8,15
Szt.-András	„	8,20	1,41	8,45
Merczifalva	„	8,34	1,59	[illegible],05
Orczifalva	„	8,45	2,15	[illegible]
Vinga	„	9,02	2.40	[illegible],46
Németságh	„	9.17	2,57	10,[illegible]
Uj-Arad	„	9,34	3,30	10,[illegible]
ARAD érk.		9,44	3,44	10,[illegible]
		délelőtt	délután	est[illegible]

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

		d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA	indul	8,00	6.40
Simánd	„	8,31	7,11
Kisjenő-Erdőhegy	„	9,20	7,55
Székudvar	„	9,36	8.11
Sikió	„	9,51	7,26
Ottlaka	„	10,5	8,40
Elek	„	10,23	8,57
KÉTEGYHÁZA érkezik.		10,38	9,12
		délelőtt	este

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

		reggel	d. u.
KÉTEGYHAZA	indul	5,17	3,03
Elek	„	5.30	3.23
Ottlaka	„	5,40	3,36
Sikló	„	5.51	3.50
Székudvar	„	6.03	4.06
Kisjenő-Erdőhegy	„	6,24	4,39
Simánd	„	6,49	5,10
UJ-SZT.-ANNA érkezik.		7,14	5,40
		délelőtt	este

Mezőhegyes—Kétegyháza.

		reggel	este
MEZŐHEGYES	ind.	7.05	8.30
Kamarásmaj.	„	7.17	8,42
Nesze	„	7,25	8,52
Kovácsháza	„	7,42	9,10
Bánhegyes	„	8,04	9.33
M.-Bodzás	„	8,25	9,55
Bánkut	„	8,37	10,09
KÉTEGYHAZA érk.		8,55	10,30
		eélelőtt	éjjel

Kétegyháza—Mezőhegyes.

		délután	ggel
KÉTEGYHAZA	ind.	3,00	5,16
Bánkut	„	3,22	5,36
Megyes-Bodzás	„	3,40	5,49
Bánhegyes	„	4,02	6,06
Kovácsháza	„	4.25	6,23
Nesze	„	4.39	6,35
Kamarás-major	„	4.48	6,43
MEZŐHEGYES érk.		5.00	6;55
		délután	este

Arad—Szeged.

		reggel	d. e.	d. u.
ARAD	indul	5,00	9,00	4,20
Szt.-Tamás	„	5.24	9,22	4,49
Pécska	„	5,43	9,36	5,13
Battonya	„	6,12	10,01	5,47
Tompa	„	6,24	10,11	6,00
Mezőhegyes	„	7.01	10,40	6,54
Csanád-Palota	„	7,22	11,00	7,21
Nagylak	„	7,39	11.15	7,43
Apátfalva	„	8,01	11,35	8,09
Makó	„	8,26	11,56	8.51
Kis-Zombor	„	8,42	12,12	9,10
SZEGED érkezik		9,33	1,00	10,10
		délelőtt	délut.	este

Szeged—Arad.

		d. u.	este	reggel
SZEGED	indul	2,20	6,00	3,00
Kis-Zombor	„	3,12	6,46	4,08
Makó	„	3,35	7,05	4,50
Apátfalva	„	3,55	7,24	5,15
Nagylak	„	4.02	7,45	5,42
Csanád-Palota	„	4,17	8,00	6,02
Mezőhegyes	„	5,08	8,28	7,00
Tompa	„	5,32	8,50	7,27
Battonya	„	5,45	9,02	7,42
Pécska	„	6,10	9,26	8,10
Szt.-Tamás	„	6,23	9,39	8,24
ARAD érkezik		6,45	10,00	8,50
		este	éjjel	délelőtt

Arad—Gurahoncz.

		reggel	d. u.	d. u
ARAD	indul	6,40	5,23	12,30
Ötvenes	„	6.56	5,39	12,55
Zimánd-Ujfalu	„	7.02	5.45	1,08
Uj-Szt-Anna	„	7.19	6,02	1,36
Világos	„	7.46	6,29	2.39
Muszka-Magyarád	„	7.53	6,36	2,52
Pankota	„	8.04	6,47	3,26
Apatelek	„	8,35	7,18	4,28
Borosjenő	„	8,44	7,27	4,43
Bokszeg-Beél	„	9,09	7,52	5,43
Borossebes-Buttyin	„	9.38	8,20	6,53
Almás-Alcsill	„	10,05	8,47	7,38
GURAHONCZ érkezik.		10.20	9,02	8,00
		délelőtt	este	

Gurahoncz—Arad.

		reggel	d. u.	
GURAHONCZ	indul	4.15	3,00	—,—
Almás-Alcsil	„	4.32	3,17	—,—
Borossebes-Buttyin.	„	5.02	3,47	—,—
Bokszeg-Beél	„	5,31	4,16	—,—
Borosjenő	„	5,56	4,41	—,—
Apatelek	„	6.06	4,51	—,—
Pankota	„	6,45	5,29	—,—
Muszka-Magyarád	„	6,51	5.35	—,—
Világos	„	6,58	5,42	—,—
Uj-Szt-Anna	„	7,24	6,08	—,—
Zimánd-Ujfalu	„	7,44	6,30	—,—
Ötvenes	„	7,50	6,35	—,—
ARAD érkezik		8,08	6,52	—,—
		délelőtt	este	

Borosjenő—Csermő.

		délelőtt	este
Borosjenő	indul	8.55	7,35
Csermő	erkezik	9.55	8,35
		délelőtt	este

Csermő—Borosjenő.

		reggel	délután
Csermő	indul	4,50	3,35
Borosjenő	érkezik	5,50	4,35
		reggel	délután

11545. kh. 1—3.

Hirdetmény.

A cs. és kir. 33. gyalogsorezred parancsnokságának 937. sz. a. kelt átirata szerint **folyó évi augusztus hó 27-én** a csálai nagy erdőben harczászati czéllövészet fog tartatni.

Ezen körülményt azzal hozom a nagy közönség tudomására, hogy a kérdéses napon a nagy erdőbe való meneteltől büntetés terhe alatt tartózkodjanak.

Arad, 1894. augusztus 23.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Legbiztosabb óvszer a kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségekben!

Tökéletes fertőtlenités! Teljesen szagtalan!

Önmüködő tőzegszóró-closettek.

Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszékek mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszékberendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák, stb. részére.

747. 2—6.

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, IV., Városháztér 9. (Harisbazár.)

Fertőtlenitő és szagtalanitó tőzegpor! Tőzegalom! Mindennemü tőzeggyártmány nagy raktára. Az országos közegészségügyi tanács által többszörösen ajánlva!!

Különlegesség: emberi és városi hulladékok ipari és gazdasági értékesitése. Városfisztitási és elfuvarozási vállalatok szervezése. Műtrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyitványokkal szivesen szolgál

az igazgatóság.

11351 sz. 1894. 1—3

Felhivás.

Arról győződtem meg, hogy a város területén sok oly ház és telek van, hol az utcza és számot jelző táblácskák vagy egészen hiányzanak vagy a felismerhetlenségig bemeszelve vannak, s oly félre eső helyen helyezvék el, hogy azok csak hosszabb keresés után vehetők észre.

Ezeknél fogva felhivom a ház és telek tulajdonosokat, hogy az utcza és számot jelző táblácskákat **folyó évi szeptember hó 15-ig** feltünő helyre a bejárathoz közel elég magasan helyezzék el, s folyton tisztán tartsák mivel ellenesetben intézkedni fogok, hogy azok költségükre hivatalból helyeztessenek el.

Arad, 1894. augusztus hó 23.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

15714/1894.

Hirdetmény.

A nagymélt földmivelésügyi m. kir. miniszteriumnak 42436/94. számu leirata szerint az erdőőri szakvizsgák **folyó évi október hó 22-én** és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Beszterczebányán, Miskolczon, Kassán, Mármaros-Szigeten, Debreczenben, Kolozsvártt, Székely-Udvarhelyen, Brassóban, Nagy-Szebenben, Temesvártt, Zomborban, Pécsett és Szombathelyen, a vadőri vizsgák pedig az erdőőri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban és Szombathelyen a vármegye házában délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartatni.

Felhivatnak mindazok, kik az erdőőri szakvizsgát vagy a vadőri vizsgát letenni szándékoznak, hogy hiteles bizonyitványokkal felszerelt folyamodványaikat a vizsgák székhelyére nézve illetékes kir. erdőfelügyelőkhöz nyujtsák be.

Aradon, 1894. évi augusztus hó 4-én.

A városi tanács.

Magy. kir. államvasutak.

95305/94. szhoz. 725. 3—3.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1894. évi szeptember hó elsejétől deczember hó végéig szükséges 800 métermázsa csepü vagy 900 métermázsa jutefonal és az 1895. évben szükséges 1600 métermázsa csepü vagy 1800 métermázsa jutefonal szállitására ezennel nyilvános pályázatot hirdet, melyre részletmennyiség szállitására is tehető ajánlat.

Az ivenként 50 kros okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb **1894. évi augusztus hó 31-én déli 12 óráig** a magy. kir. **államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál** enyujtandók vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt csepü értékének 5% a legkésőbb 1894. évi augusztus hó 30-ikának **déli 12 óráig a m. kir.** államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő

A szállitasra nézve mérvadók és kötelezők a 129381/91. sz általános szállitási, a csepü szállitására vona kozó 40322/92. sz., és a jutefonal szállitására vona kozó 94683/92. sz. különleges feltételek.

A szállitásra vonatkozó egyéb részletes módozatok az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módozatok leirása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag- és leltár beszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kivánságra postán megküldetik.

Budapest, 1894. julius hóban.

Az igazgatóság.

MI AZ A PURINAL?

A

PURINAL

Ugyanis a legujabb ruhatisztitó-szer, mely a

Ruhákban lévő tisztátalanságokat, a melyek

Izzadtság, kátrány, kocsikenőcs, zsir, festék, olaj stb.-től erednek,

Nagyszerüen és visszaszármazhatlanul eltüntet, s

Az egy családnál sem nélkülözhető, miért is az minden

Látogatottabb üzletben és gyógyszertárban kapható.

Üvegje 25 kr.

Kapható

15, 25, 40 és 75 krajczáros

eredeti dobozokban.

Ajánljuk továbbá a legerősebb moly elleni szereinket, u. m.:

Kámfor, lavendula virág, naphtalin, naphtalinvászon, Patchouli levél, törött bors és az általánosan elösmert molykeveréket,

valamint

peronospora ellen rézgáliczot a legolcsóbb napiár mellett.

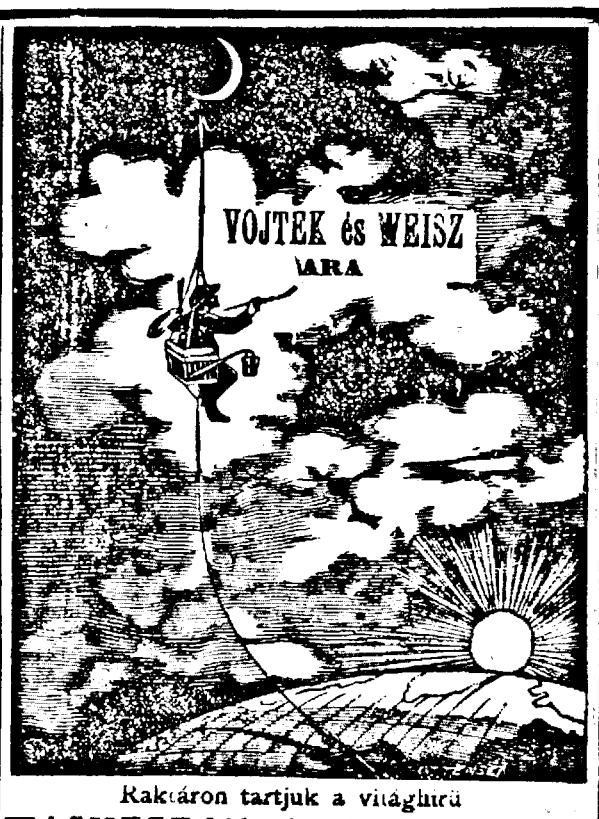

Raktáron tartjuk a világhirü

WASMUTH-féle tyukszemgyürüt,

mely 3×24 óra alatt a

a legfájdalmasabb tyukszemet is eltávolitja.

Továbbá ajánljuk

fertőtlenitő szereink

nagy raktárát a következőkben: Carbolsav nyers 30, 60, és 100%. carbolsav jegeczes, carbolpor 10%. Creolin, Cresylmész, vasgálicz a legjutányosabb árakon.

VOJTEK és WEISZ gyógyáru-üzlete Aradon.

„Aradi Nyomdarészvénytársaság" könyvnyomdája.